

Voorjaar 2015

MM NIEUWS

2015 # 1

MARKETING- EN MANAGEMENT
NIEUWS VOOR ONDERNEMERS
IN DE CULTURELE EN CREATIEVE
INDUSTRIE

thema

DE NIEUWE CULTURELE INFRASTRUCTUUR

BMC Cultuurconferentie 2015

Op 30 april jongstleden vond de BMC Cultuurconferentie plaats, met als thema de wederopstanding van cultuurbeleid. Er wordt weer geïnvesteerd in cultuur, maar de sector is permanent veranderd. Wie doet wat in de lokale culturele infrastructuur van de toekomst? Vanaf pagina 5.

Amsterdams advies

De gemeente Amsterdam nam een boude stap: acht miljoen extra voor cultuur. Reden voor ons om in gesprek te gaan met Guikje Roethof, algemeen secretaris van de Amsterdamse Kunstraad. Welke rol speelt de Kunstraad in het waarborgen van het culturele leven van de stad? Vanaf pagina 84.

Weekend-Romeinen

Meer dan een kwart van de Nederlandse bevolking is in de vrije tijd actief bezig met erfgoed, onder wie reëctors. Pieter-Jan Oddens onderzocht deze miskende groep erfgoedbeoefenaars en de strubbelingen tussen bevlogen 'amateurs' en erfgoed-professionals. Pagina 87.

ERFGOED Enthousiasme;

Erfgoed kent scherpe kantjes, maar brengt ook mensen samen

By Andries van den Broek | Voorjaar 2015

Erfgoed is actueel en kan de gemoederen danig in beweging brengen. Zoveel werd de laatste tijd met meer of minder hoog oplaaierende discussies over Zwarte Piet, Michiel de Ruyter en 'De muur van Mussert' we duidelijk. Erfgoed is ook een liefhebberij van velen. Hier gaat het om het laatste: erfgoed als passie.

Hoeveel mensen zijn in erfgoed en geschiedenis geïnteresseerd? Hoeveel komen er via media en via bezoek mee in aanraking? En hoeveel zijn er te rekenen tot de beoefenaars? Met welke vorm van erfgoed is men in de weer? Heeft men zich op basis van hun passie georganiseerd, en zo ja: hoe? Welke activiteiten ontplooit men en hoe komt men aan kennis en informatie?

[\(meer...\)](#)

Wie doet wat in de lokale culturele infrastructuur?

By Cor Wijn en Marco van Vulpen | Voorjaar 2015

De BMC Cultuurconferentie 2015 stond in het teken van de wederopstanding van cultuurbeleid na jaren van bezuinigingen. Maar het zal nooit meer worden zoals het was: nieuwe tijden vragen om een nieuw soort beleid. Culturele infrastructuur speelt daarbij een belangrijke rol, maar wie hoort welke taken op zich te nemen? ([meer...](#))

Van instellingen naar functies

Stenen, fondsen en financiering op de BMC Cultuurconferentie

By Redactie | Voorjaar 2015

Afgelopen decennia zijn veel culturele organisaties op afstand geplaatst van de overheid. Op de BMC Cultuurconferentie was te merken dat gemeentes overwegen die afstand wederom te verkleinen. Niet meer zoals vroeger om onderdeel uit te gaan maken van een gemeentelijk apparaat, maar vooral om culturele organisaties te laten innoveren en ondernemender te maken. De mogelijkheden om deze kentering in goede banen te leiden waren aanleiding voor BMC om hun jaarlijkse Cultuurconferentie hieraan te wijden. ([meer...](#))

Leiderschap gaat over gezag, niet over macht

By Cor Wijn | Voorjaar 2015

Gastspreker voor de BMC Cultuurconferentie van dit jaar was Steven de Waal: oprichter en voorzitter van de Public SPACE Foundation, actief in de raad van toezicht van Hogeschool voor de Kunsten Utrecht en voorzitter van de raden van toezicht van theatergroep De Utrechtse Spelen en Cultuur-Ondernemen. De Waal promoveerde in oktober op het onderwerp van maatschappelijke leiderschap aan de Universiteit van Utrecht onder de titel The value(s) of civil leaders. Opvallend is dat een vertegenwoordiger van de culturele sector in zijn proefschrift ontbreekt. Is het zo slecht gesteld met leiderschap in de sector? Cor Wijn voelt hem aan de tand. ([meer...](#))

Cultuurfondsen: wat, waarom & hoe?

By Cor Wijn en Marco van Vulpen | Voorjaar 2015

Vermogensfondsen winnen aan betekenis, in Nederland en daarbuiten. Volgens Rien van Gendt, de voorzitter van de Vereniging van Fondsen in Nederland (FIN) zal de populariteit van vermogensfondsen in de toekomst nog meer toenemen. Dit komt onder meer omdat tegenwoordig de helft van de fondsen al tijdens iemands leven wordt opgezet. Het gaat hierbij meestal om ondernemers die voldoende hebben verdiend, zich maatschappelijk willen inzetten en dat op hun eigen manier willen doen. ([meer...](#))

Cultureel Platform Venlo

By Marco van Vulpen | Voorjaar 2015

Hoe ziet een lokaal fonds er uit? Venlo biedt een mooie case study. In Venlo hebben de gemeente en het culturele veld in een coproductie een nieuw cultuurbeleid voor de komende jaren ontwikkeld: 'Focus, samenhang en samenwerking; herijking cultuurbeleid gemeente Venlo 2015-2018'. ([meer...](#))

De stenen uitdaging

Cultureel vastgoedvraagstuk vraagt om integrale aanpak

By Eltje de Klerk | Voorjaar 2015

Gebiedsontwikkelingen, culturele ambities en een groeiende waardering voor (industriële) erfgoed zorgden de afgelopen tien jaar voor een hausse aan nieuwe, vaak spectaculaire culturele accommodaties. Grootstedelijke voorbeelden, zoals het Nieuwe Luxor in Rotterdam en het Muziekgebouw aan 't IJ in Amsterdam zijn internationaal bekend, maar ook buiten de grote steden zijn opvallend veel ambitieuze accommodaties gerealiseerd. Nu de exploitatiebudgetten onder druk van de bezuinigingen krimpen, vormen deze stenen een nieuwe uitdaging voor gemeenten en de culturele sector. Waar gemeenten tot enkele jaren geleden de drijvende krachten waren achter het bouwen van accommodaties en het subsidiëren van de maatschappelijke huurders, maken ze nu juist terugtrekkende bewegingen. Dat levert nieuwe strategische vraagstukken op omtrent de vastgoedportefeuille. Hoe beheer en exploitatie van voorzieningen te optimaliseren? Objecten afstoten of juist niet? ([meer...](#))

Cultuureducatie: een revival?

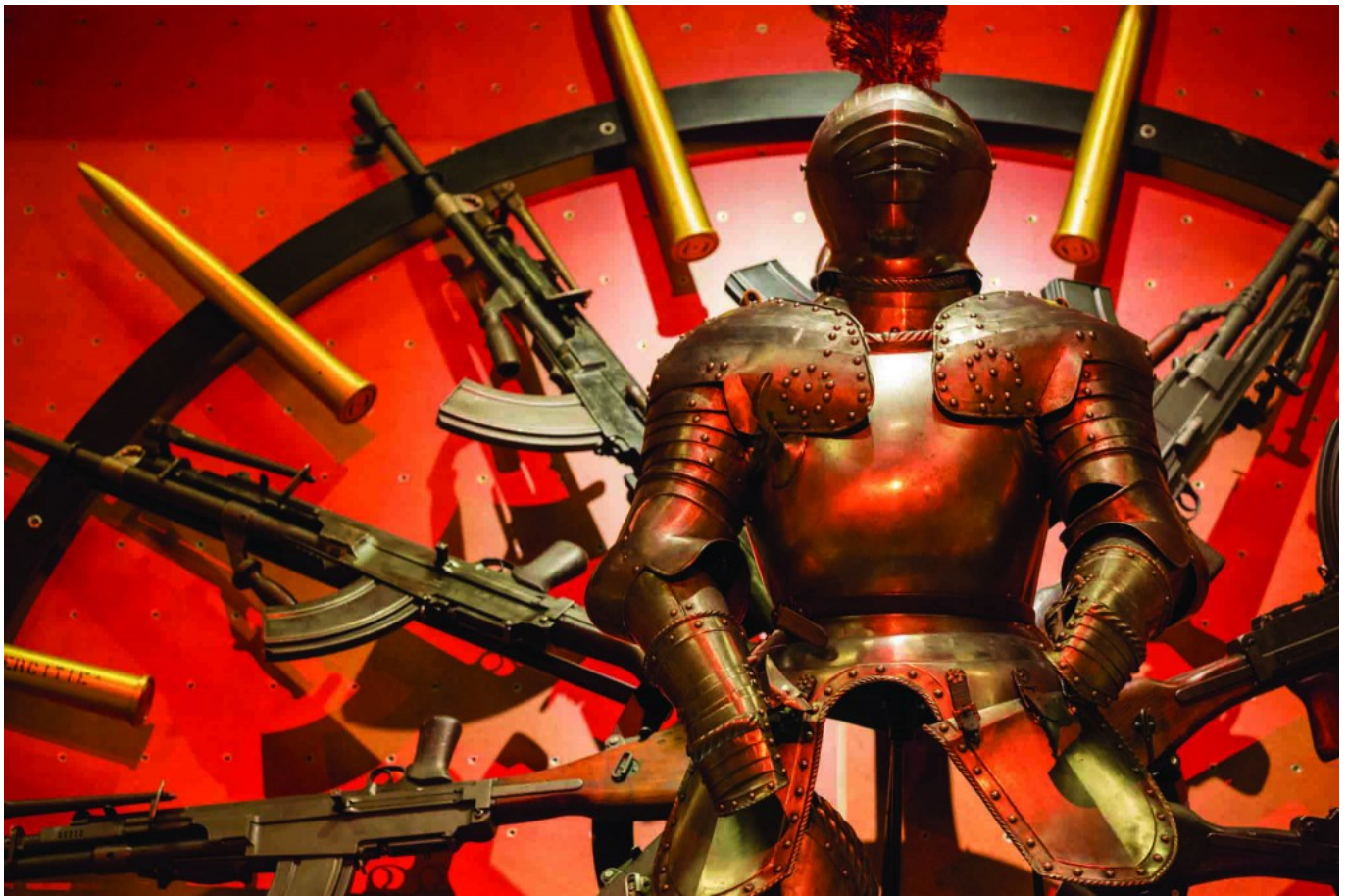
Over de verantwoordelijkheden rondom gemeentelijk amateurkunstonderwijs.

By Glenn ter Veer | Voorjaar 2015

In de workshop 'Wie verzorgt het kunstonderwijs' toetsen Otto Berg en Johan Boonekamp, adviseurs van de Raad voor Cultuur, onder leiding van BMC-gespreksleider Glenn ter Veer hun afwegingskader kunsteducatie bij het publiek. De Raad voor Cultuur heeft in *De Cultuurverkenning* (2014) diverse conclusies getrokken, de Cultuuragenda 2017-2020 heeft een aantal adviezen gegeven die gecombineerd met staand beleid van de huidige minister een *revival* van kunst en cultuureducatie in gang kunnen zetten. Wat zijn de constatering en hoe vertaal je deze op lokaal niveau? Hoe kom je van beleid naar uitvoering en welke stappen doorloop je? Kortom: een *revival* van cultuureducatie, hoe doe je dat? ([meer...](#))

Wie beheert de culturele accommodaties?

By Dick te Winkel | Voorjaar 2015

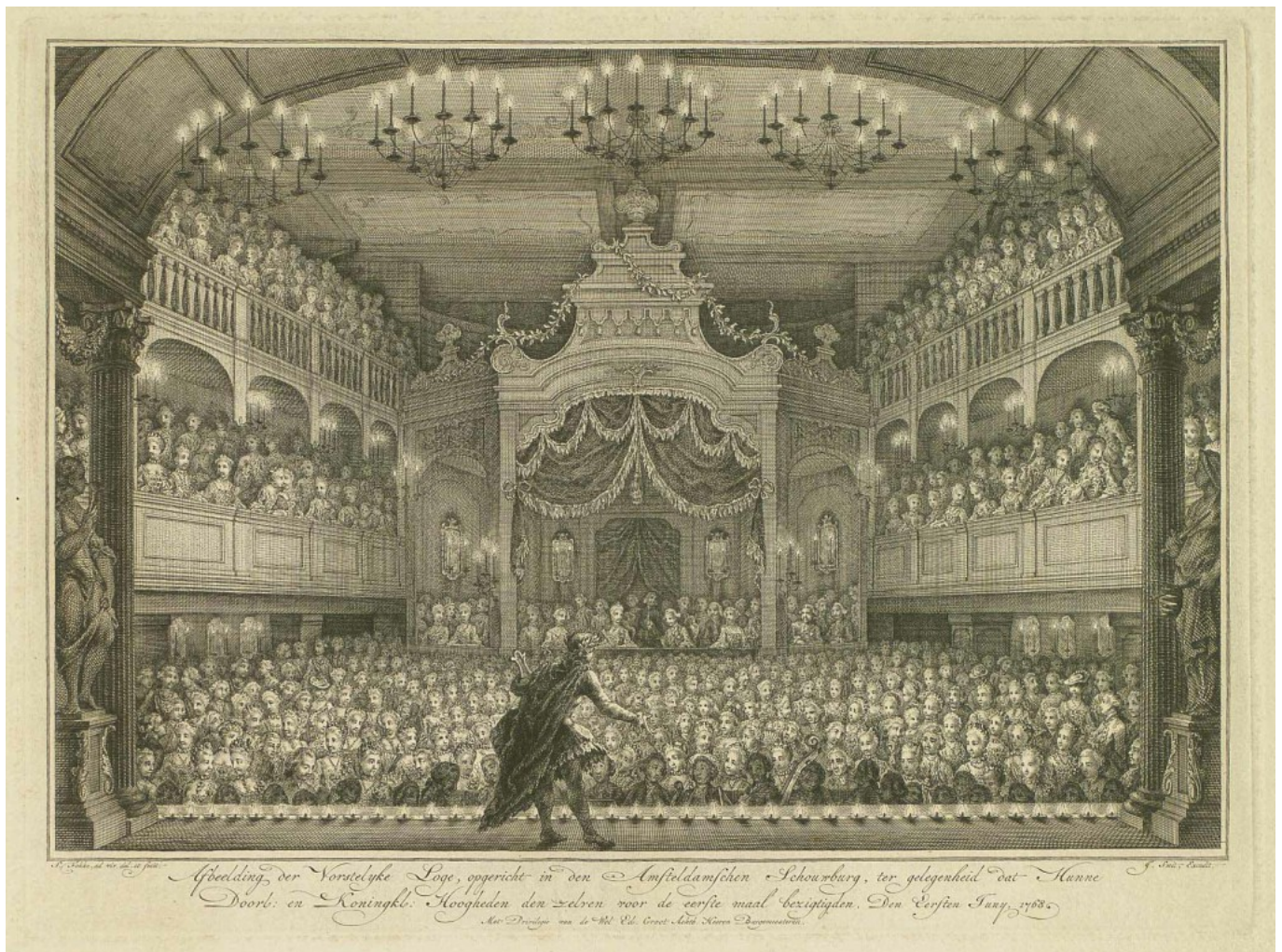

Cultureel vastgoed is een heikel punt: er is fors geïnvesteerd in de culturele infrastructuur die in tijden van bezuiniging eerder een obstakel dan een hulpmiddel vormt. De verhuurder - overheid of particuliere organisatie - heeft baat bij een financieel gezonde huurder. Vandaar de opkomst van een heel nieuw soort organisatorische samenwerking binnen de sector, die exploitant en beheerder met elkaar verbindt. ([meer...](#))

Veel praten weinig doen

Effecten van verzelfstandiging op culturele instellingen

By Jaap van Luijk | Voorjaar 2015

Alhoewel verzelfstandiging als onderwerp al tientallen jaren actueel is voor onder meer de culturele sector, hebben de opvattingen daarover nooit echt tot consensus geleid vanuit een goede analyse. Verzelfstandiging wordt veelal aangegrepen als middel om de bedrijfsvoering te verbeteren en de kosten te verlagen. Bijzonder is ook dat verzelfstandigen daarnaast als een oplossing wordt gezien voor allerlei andere problemen. In de praktijk van alle dag zien we dat overheden veel praten over verzelfstandigen, maar dat het feitelijke effectueren niet altijd gebeurt. De effecten van verzelfstandiging staan centraal in dit artikel zodat aan de voorkant van verzelfstandigingen meer fundamenteel kan worden stilgestaan bij de vraag: 'Heeft het zin om een culturele instelling te verzelfstandigen in een private rechtsvorm?' ([meer...](#))

Kunst als communicatie

De ontvanger doet weer mee, nu ook als zender!

By Marco van Vulpen en Marianne van de Velde | Voorjaar 2015

Lange tijd was het publiek van minderwaardig belang voor de culturele instellingen. Kunst was zelfexpressie, de kunstenaar stond centraal. Die dagen zijn voorbij en het publiek staat hernieuwd in de aandacht. Met goede reden: niet alleen vertaalt een hernieuwde aandacht voor publiek zich naar meer betrokkenheid met de culturele sector, maar behoort ook tot de essentie van kunst. ([meer...](#))

Music Matters

By Marianne van de Velde | Voorjaar 2015

“Betrekk de burger”, zo klonk het op 30 april in De Observant. Onder het mom van de ‘participatiesamenleving’ stuurt de overheid aan op meer betrokkenheid van burgers bij het maatschappelijke domein. Dit lijkt te zijn bedacht door de overheid, maar dat is (gelukkig) niet het geval. De overheid reageert op een sterke druk van onderaf, van een grote groep mensen die niet meer wil consumeren, maar een bijdrage wil leveren. ([meer...](#))

Principieel onderhandelen

Overleg volgens de Harvard- methode

By Frank van Veen | Voorjaar 2015

Enige tijd geleden was ik op een bijeenkomst bij Van Ede & Partners in Den Haag voor de workshop 'Principieel onderhandelen' volgens de Harvard-methode. Interessant voor mensen in de culturele sector die moeten onderhandelen, zoals theaters met impresariaten, festivalorganisaties met toeleveranciers en musea met exposanten. ([meer...](#))

Het verleiden van bezoekers

Tips en trucs voor de toerismesector

By Laura Piek | Voorjaar 2015

Op 16 april organiseerden de gezamenlijke toerisme en leisure opleidingen het Toerisme- & Vrijetijdscongres 2015 bij de Hogeschool Inholland in Diemen. Een gelegenheid voor de vrijetijdssector om kennis op te doen en te delen over het thema 'verleiding' aan de hand van informatie van keynote-sprekers en praktijkvoorbeelden in de parallelsessies. ([meer...](#))

De kwaliteit van stenen

De veranderende relatie tussen cultuurgebouwen en kunst

By Marjo van Schaik | Voorjaar 2015

In dit themanummer wordt meermaals de vraag aan de orde gesteld of bij kunstencentra de gebouwen en programmering gescheiden moeten blijven. Interessant in deze vraagstelling is de veronderstelling dat er een scheiding is tussen gebouwen en programmering. Een scheiding tussen stenen en inhoud die in het overheidsbeleid een belangrijke rol speelt. Tekenend hiervoor is de verdeling waarbij het Rijk verantwoordelijk is voor het landelijk 'aanbod' en de gemeentes verantwoordelijk zijn voor de gebouwen en lokaal 'aanbod'. [\(meer...\)](#)

‘A People’s Palace’,

De bibliotheek van Birmingham

By Redactie | Voorjaar 2015

In september 2013 is in Birmingham de nieuwe centrale bibliotheek geopend. Een uitnodigend gebouw voor iedereen, ongeacht afkomst of leeftijd. Een echt openbaar gebouw dat bovendien bijdraagt aan de openbare buitenruimte: het nieuwe culturele en sociale hart van de stad.

[\(meer...\)](#)

**'Ik denk inderdaad dat Amsterdam die
handschoen moet oppakken'**

Guikje Roethof over vastgoed, investeringen en steden

By Redactie | Voorjaar 2015

Weinigen in het culturele veld zullen zo'n gevarieerde CV hebben als Guikje Roethof: actrice, presentatrice, D66-kamerlid, journaliste en ombudsvrouw bij de NOS. Sinds 2011 is ze algemeen secretaris van de Amsterdamse Kunstraad en werkt daarmee binnen één van weinige permanente kunstraden van Nederland, met een invloed die tot buiten de hoofdstad reikt. We gingen met haar in gesprek over de taken van de Kunstraad en het nieuwe culturele beleid van Amsterdam. ([meer...](#))

ERFGOED Enthousiasme

**Erfgoed kent scherpe kantjes,
maar brengt ook mensen
samen**

**By Redactie |
Voorjaar 2015**

**Erfgoed is actueel en
kan de gemoederen
danig in beweging
brengen. Zoveel**

**werd de laatste tijd
met meer of minder
hoog oplaaierende
discussies over
Zwarte Piet, Michiel
de Ruyter en 'De
muur van Mussert'
wel duidelijk.**

**Erfgoed is ook een
liefhebberij van
velen. Hier gaat het**

**om het laatste:
erfgoed als passie.
(meer...)**

**Historisch
reënactme
nt**

Spel

tussen

hobby

en

identit

eit

**By Pieter-Jan Oddens
| Voorjaar 2015**

**Historisch
reënactment
(reënsцениering,
rollenspel) is
ontstaan uit een**

**lange culturele
traditie van
historisch toneel en
theater. Sinds de
twintigste eeuw
heeft het de vorm
aangenomen van een
georganiseerd
naspelen van het
verleden. De
beweging waaide uit**

**over Europa, en
inmiddels bestaat
ook hier een breed
en divers scala aan
reënactmentgezelsch
appen. Er lijkt voor
iedere belangrijke
periode uit de
geschiedenis wel een
reënactmentgroep te
bestaan - van**

**Romeinen tot
Tweede
Wereldoorlog. Reden
om wat dieper in te
duiken op deze
unieke vorm van
erfgoedbeleving. Wat
drijft Nederlanders
om zich uit te dossen
als historische
figuren? [\(meer...\)](#)**

Klanten leren kennen

**By Frits Buijs |
Voorjaar 2015**

**Organiseer een
concert voor oudere
bezoekers op
dinsdagmiddag of
nodig je burens uit**

**voor een expositie of
voorstelling. Het zijn
voorbeelden van
marketingcampagne
s binnen de pilot
Publieksbinding van
VSBfonds,
uitgevoerd samen
met MIcompany en
tien podia en musea.
De campagnes zijn**

**ontwikkeld na een
uitgebreide analyse
van de
verkoopgegevens van
deze instellingen van
de afgelopen drie
jaar. [\(meer...\)](#)**

**What's in
a name?**

Busine

SS

modell

en,

verdie

nmode

llen en

cultur

eel

ondern

emers

chap

By Marion Beltman |

Voorjaar 2015

Het begrip 'cultureel ondernemerschap' lijkt sleets te raken. Men heeft het in de culturele en creatieve sector nu vooral nog over verdienmodellen. Dat is niet het zelfde als een business model, waar het ook

**wel mee verward
wordt. Vaak wordt er
over een
verdienmodel
gesproken terwijl
men het feitelijk
heeft over de
organisatorische
vorm. Tijd voor een
kritische blik op de
betekenis van deze**

**termen, en een
betere hantering in
de toekomst.**

(meer...)